

Leningradi punases ajalehes „Edasi” ilmunud ülevaade kommuuni „Koit” asutamisest, tegevusest ja elukorraldusest. Põhja-Kaukaasia: Krasnodari krai: Mihhailovskoje: kommuun „Koit”. Kommuuni asutamine (1923) ja asukoht. Maa ja rendileping. Esialgsed olud. Üksikasjalik põllutöömasinate loetelu; muu inventar. Laste koolitamine. Raamatukogu. Kommuuni plaanid. Liikmete arv. Kodukord. Digiteeris A. Aule, kirjaviis muutmata.

Edasi (nr. 97), 30. aprill 1924, lk. 3

Ameerika seltsimehed näitavad meile eeskujut.

Nad asutasid Kuubanis esimese Eesti põllutöö kommuuna „Koit”.

Ameerika seltsimehed asusid peaaegu tühja koha pääle, kuid siiski nad on suutnud lühikese aja jooksul palju korda saata. Kommuuna on majanduslikult kindlal alusel. Ta on üheks tulewase ühispõllupidamise algiduks ja põllutööstuse tõstmise tugewaks teguriks.

Kommuuna asutamine.

Põllutöö kommuuna „Koit” organiseeriti Ameerikas Eesti seltsimeeste poolt detsembris 1922 a. „Uue Ilma” eestwõttel. Kommuuna sõitis Nõukogude Wenemaale märtsil 1923 a. ja jõudis maikuu lõpul praegusse asukohta Kuubani oblasti. Kommuuna käes on end. Peilepski mõisa Jeia jõe ääres ja asub 25 wersta Kustshewka jaamast ida poole. Mõisa asub ilusas stepis, maapind on hää, rikas mustmuld. Maad on praegu 900 tiinu, kuid kommuuna nõuab ja saab 2.200 tiinu.

Esimesed sammud.

Kõik ehitused olid kodusõja ajal purustatud, järele oli jäänud kaks sawiplonnidest lauta ja kuur. Uksi, aknaid, lage ega ühtegi puu osa polnud. Kaks plonnist maja ja telliskiwi müürid korraldati suwe jooksul elamiseks sisse. Kүүnist tehti tall. Praegustes kolmes elumajas elawad 9 perekonda, kokku 41 hinge — 20 meestöolist, 9 naist ja 12 last.

Ehitatakse ka kahekordset elumaja Ameerika ehituse plaani järele keskküttega ja ühise söögisaaliga, 11 perekonna jaoks. Uue maja külge ehitati köök. Ka saun sai uuesti ehitatud.

Eeltulewal suwel loodetakse elumaja ehitamisega lõpule jõuda ja kawatsetakse ehitada aita, mille mahutus oleks 32.000 puuda ja weel masinate kuuri, lauta, elumaja ja juurwilja keldrit.

Põllutöö inventuur.

Kommuunal on: 3 petroleumi traktori 15—30 hobusejõulist, 1 aurutraktor 65—85 hobusejõuline, wiljapeksu masin, 3 kolme sahaga atra, 1 kuue sahaga ader auru traktori jaoks, 2 ühe sahaga istmega atra, 3 harilikku hobuse atra, 3 paari diskäkketid, 2 paari harilikke äkkeid, 2 reaskülwi masinat, 2 kaheksajalalist wiljalõikajat, 3 seitsmejalalist heinaniidu masinat, 2 reha, jahuveski, 7 wangrit traktorite jaoks, 1—60 puudaline „Fordi” veoauto, 1 „Fordi” mootor. Pääle selle on kommuunal palju mehaanika tööriistu. Hobuseid on 9 ja 2 warssa, lehmi 5, wasikaid 3 ja pääle selle sigu ja sulgloomi.

Kewadiseks külwiks

on maad walmis praegu 262 tiinu. Et läinud aastal jõuti hilja kohale, siis ei saadud wilja maha teha pääle aiawilja. Kawatsetakse külwada 185 tiinu nisu, 35 tiinu odre, 15 tiinu kaera, 14 lutserni, 5 tiinu kukuruusi ja 3 tiinu päewalillesid ja muud aiawilja. Uut küнди kawatsetakse teha wähemalt 500 tiinu.

Kommuunal on suur wiljapuude aed umbes 1000 puuga.

Puud on hooletusse jäetud ja nad nõuawad põhjalikku puhastamist.

Rendileping on tehtud 24 aasta pääle. Esimese kuue aasta jooksul on renditingimused kergendatud.

Seemnewili on käes.

Kõige raskemaks küsimuseks oli seemnewilja muretsemine kewadiseks külwiks. Kohalikkudest asutustest seemnewilja ei saadud. Seemnewilja ostmiseks laenati „Lõuna põllupangast” mitte küllalt soodsatel tingimistel raha, millega osteti kohalikust põllumajanduslikust kooperatiivist nisu 1 rbl. 80 kop. puud.

Kultuur-hariduslik töö.

Lapsed käiwad lähedal asuwas Wene hutoris koolis. Pääle selle õpetab üks kommuuna liige lastele Inglise keelt. Koduse kooli jaoks puuduwad ruumid.

Kommuunal on raamatukogu kus 200 köidet Eesti, Inglise ja Wene keeles. Käiwad järgmised ajalehed: „Bednota”, „Nowõi Mir New-Yorgist”, „The Worker”, „Liberator”, „Uus Ilm”, „Edasi”, „Siberi Teataja”, „Oras”, „Krasnaja Derwnja”.

Kommuuna organiseerimise kord.

Iga liige maksab 50 dollarit masinate ostmiseks, sõidab omal kulul kohale, annab üldisesse kassasse söögiraha. Isiklikku warandust kellegil ei ole. Praegu on kohale jõudnud 21 liiget, kuna 22 wiibiwad weel Ameerikas, kellede

siiajõudmisega tõuseb meestöölise tööjõud 60 inimese päale. Et praeguse seisukorra juures tööjõudu jätkub, siis jäeti uute liikmete juurewõtmine ajutiselt seisma.

Kommuunad on elujõulised.

Harkowis ära peetud üleukrainaline kommuunade esitajate konwerents näitas väga selgelt, et kommuunad elujõulised on. Ühismajapidamised kommuunade näol on majanduslikult palju kasulikud ja hoiawad palju tööjõudu kokku. Üksikud majapidamised kulutawad palju jõudu keetmise ja loomade rawitsemise päale. Kommuunas, kus 80 inimest, läheb nende tööde jaoks 4—5 inimest tarwis, kuna üksikutes majapidamistes kuluks vähemalt 20 inimest. Päale selle üksikutes majapidamistes pole iga kord wõimalik kasutada tööjõudu kokkuhoidwaid ja tööd kergendawaid masinaid. Suures põllutööstuslikus ettewõttes suudetakse igapidi tööjõudu kokku hoida ja wäljaminekuid vähendada.

Kapitalistid saawad väga hästi aru suurettewõtte tähtsusest ja koonduwad suurematesse ühisustesse, nagu trustid jne. ja seepärast ka meie juhtsõnaks peab olema „Ühenduses on jõud”.

Kommuuna saab tulewikus pakkuma rohkem elumõnususid ja lahedusi, mis üksikus majapidamises kättesaamatud on, näit. töö spetsialiseerimine, lühem tööaeg, seltsielu — loengud, igasugused ühised ettekanded ja lõbustused.

Kommuuna „Koidu” kodukord.

1. Kommuuna liikmed elawad ühismajades, tarwitawad ühist kööki ja söömalauda.
Lapsed saawad 5 korda päewas süüa.
2. Üldises köögis töötawad kolm seltsilist nädalases wahetuskorras. Kaks nendest keedawad ainetest, mida kommuuna perenaine neile wälja annab, kuna kolmas leiba küpsetab. Järgmise nädala on nad prii, s. o. pesewad üldises pesuköögis pesu, lapiwad jne.
3. Poismeeste pesu saab ka nende poolt pestud ja lapitud.
4. Kommuuna perenaise kohuseks on weel kodulindude eest hoolitsemine.
5. Lehmade lüpsmist ja söötmist toimetab seepäale iseäraldi nimetatud isik, kes ka sigade eest hoolitseb.
6. Hobuste söötmise ja töösse jaotamine on tallmeistri kohus.
7. Igal öösel on waht wäljas, kelle kohuseks on hoolikalt kommuuna warandust walwada, hommiku kell 6 köögis wett soojendada ja ülesäratamise kella lüüa.
8. Ööwahi ametit peawad kõik kommuuna meesliikmed korda mööda. Wahiõöle järgnewal päewal on nad wabad.

9. Kommuuna warustab oma liikmeid riiete kui ka teiste tarbeasjadega.
10. Tööjuhataja, kui ka teisi ametnikka walib üldine koosolek, kas wõi iga päew, kuni kohane isik leidub.
11. Tööjuhataja peab wõimalikult õhtul järgmise päewa töö kätte juhatama.
12. Töö algab homm. kell 7 ja lõpeb õhtul kell 6, üks tund lõunaaega. Tarbekorral wõib nimetatud tööaeg olude järgi muudetud saada.
13. Iga kom. liige on kohustatud tööjuhataja käskusid wastupanematult korralikult täitma.
14. Iga liige peab hoolikalt ja korralikult tööd tegema ja tööriistad puhastatult hoiukoha pääle tagasi wiima.
15. Iga kommuunar on kohustatud põhisäädust tundma ja seda täitma.
16. Lapsed saawad ühiskoolis asjatundjate poolt kaswatatud ja koolitatud.
17. Iga kommuunar peab end wiisakalt ülewal pidama, ei tohi wande ega pahuhõnu tarwitada.
18. Koosoleku juhataja saab igal koosolekul walitud.
19. Raamatupidamine peab korralik olema. Iga isik, kes midagi ostab, on kohustatud täieliku arwe raamatupidajale ära andma.
20. Kõik ametlikud kirjad peawad üldise koosoleku otsuse järele kirjutatud saama, millest koopia järele jääb.
21. Seda kodukorda wõib praktiliste nõuete järele täiendada ja muuta.

Esimees M. Traks.

Kirjat. H. Kinna.